

[Tove Jørgensen]

af os selv, dels i hævdelser af den autonomi over for det omgivende samfund, som giver sig udtryk i betegnelsen Fristaden Christiania.

Det er denne modsætning, der gør, at nogle, fortrinsvis af socialdemokratisk observans, hævder, at der er tale om et socialt eksperiment, mens andre, fortrinsvis de borgerlige og de småborgerlige dele af arbejderbevægelsen, hævder, at der er tale om en løsrivelse. De borgerlige gør det ud fra en ganske bestemt opfattelse af ejendomsretten og de småborgerlige ud fra den opfattelse, at der er tale om en frigørelse fra det borgerlige samfund. DKP deler ikke nogen af disse opfattelser, og det skal jeg gå lidt nærmere ind på.

Først den socialdemokratiske opfattelse om det sociale eksperiment. Hvis man kan tale om, at det er et socialt eksperiment at forsøge sig frem til, hvor lavt et niveau et menneske kan overleve på uden at gå til grunde, kan man selvfølgelig godt tale om et socialt eksperiment. Hvis man yderligere vil anerkende, at en udvidelse af et sådant eksperiment med en variant, der hedder: kan et menneske overleve i længere tid på et særdeles lavt niveau, hvis det lever i grupper, hvor det bliver socialt anerkendt inden for gruppen og opnår en vis status og identitet, som det ikke kan opretholde i isolation? er et socialt eksperiment, så kan socialdemokratiet godt tage fremskridtspartiet i hånden, for så er de jo enige.

Men så er det unægtelig også et socialt eksperiment, hvis man forsøger at overleve som uddannelsessøgende med utilstrækkelige stipendier og høje leveomkostninger, så er det også et socialt eksperiment, hvor længe man kan overleve lang tids arbejdsløshed, med hvad det medfører af nedvurderinger og mistænkeliggørelse, inden man begår selvmord eller mord, inden man ender på et psykiatrisk hospital eller bliver skilt.

Den slags sociale eksperimenter har vi allerede set tilstrækkelige resultater af til at vide, hvordan de falder ud. Det er ikke den slags eksperimenter med mennesker, som DKP kan anbefale. Dem synes vi hører fortiden til i et land syd for den danske grænse for en generation siden.

Det, vi forstår ved et socialt eksperiment, er det, vi har udtrykt i langt større visioner; det er at gøre det menneskelige samfund til at leve i for alle, at skabe nogle nye rammer

omkring alle mennesker, som gør det muligt for dem at udvikle sig optimalt, som gør det muligt for dem at fungere på et betydeligt højere niveau end det, der kan tilbydes på Christiania. Her tænker jeg ikke kun på det rent materielle niveau, jeg tænker lige så meget på sociale og menneskelige relationer, på kulturelle tilbud, også på egne betingelser.

Her er det, at modsætningerne i Christianias situation bliver åbenbare, for det er helt oplagt, at den ideologi, der er fremherskende i Christiania, og som også præger de småborgerlige dele af arbejderklassen, er den illusion, at det er muligt at skabe et alternativ til det bestående inden for dette samfunds rammer, den illusion, at Christianias ideologi har en frigørende karakter, men det er ikke rigtigt, for den er i bund og grund liberalistisk. Jeg ved godt, det kan være skuffende at tage illusionerne fra folk, men nogle gange er det nødvendigt, også over for mennesker, man holder af.

Karl Marx har engang analyseret friheden som den erkendte nødvendighed. Med andre ord, man må se betingelser og vilkår i øjnene, hvis man vil gøre fantasi til virkelighed. Man må forlade illusionernes verden for at skabe den reelle verden.

Men vi skal heller ikke glemme, at i illusionernes verden ligger også oprørets verden gemt, oprøret mod forældede samfundsformer, mod urimelige vilkår for menneskene. Men den forandring, der skal til for at opnå det, fås ikke ved at isolere sig i en ghetto; den opnås kun ved at solidarisere sig med arbejderklassen, ved at deltage i arbejderklassens kampe ude i befolkningen. Det er foreningen af fantasifuldhed, organisation og ubrydelig solidaritet, der i sidste instans vil gøre det muligt at skabe et alternativ til det kapitalistiske system, det system, der på alle områder har vist sig at have spillet fallit. Christianitterne kan ikke forvente solidaritet fra arbejderklassen, før de har indset denne sammenhæng.

Der er to problemer i det, der hedder Christiania i dag. Det første har fru Hanne Reintoft fremhævet, sidste gang Christiania blev behandlet, den 30. marts 1976. Det er det socialpolitiske problem, og det er en løsning, et alternativ i forhold til det system, der i dag kan tilbydes til de eksisterende institutioner, boligforhold osv. Det betragter vi som et midlertidigt alternativ og ikke som en